

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі досліджено особливості управління прибутком підприємств харчової промисловості

Ключові слова: прибуток, управління прибутком, чистий прибуток

Abstract

The features of profit management of food industry enterprises are investigated in the work

Keywords: profit, profit management, net profit.

Вступ

Прибуток відіграє ключову роль у діяльності будь-якого підприємства і соціально-економічному розвитку країни в цілому. Для підприємницької структури він одночасно є і метою, і результатом, і стимулом, і чинником економічної безпеки. Величина прибутку підприємства впливає на формування фінансових ресурсів підприємства; збільшення ринкової вартості підприємства; ефективність виробничої діяльності; економічний розвиток держави.

Метою даної роботи є узагальнення особливостей управління прибутком підприємств харчової промисловості.

Основна частина

Управління прибутком – це цілеспрямований, систематичний процес підготовки, оцінки, відбору та реалізації альтернативних управлінських рішень з усіх питань його формування, розподілу та використання на конкретному підприємстві [1]. Р.В. Скалюк визначає управління прибутком підприємства як комплексний процес розробки та реалізації обґрунтованих управлінських рішень у розрізі процесів формування, розподілу, використання прибутку, спрямованих на забезпечення стійкого підвищення прибутковості, ринкової вартості та досягнення довгострокового економічного розвитку підприємства, що сприяє успішній реалізації його головної мети [2, с. 112].

Система управління прибутком підприємства вимагає формування систематизованого переліку макрооб'єктів управління, які поділяються на два основні види [3]:

- управління формуванням прибутку;
- управління розподілом і використанням прибутку.

Головною метою управління прибутком є визначення напрямів найефективнішого його формування та оптимального розподілу, які спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості.

Основними завданнями управління формуванням прибутку підприємства є [4]:

- забезпечення максимізації його розміру, що формується і який відповідає ресурсному потенціалу суб'єкта господарювання та ринковій кон'юктурі;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку, що формується, та допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості прибутку, що формується;
- забезпечення постійного збільшення ринкової вартості підприємства;
- підтримка конкурентоспроможності у довгостроковому періоді;
- забезпечення ліквідності підприємства та його платоспроможності;
- підтримка інвестиційної привабливості.

В літературі виділяють такі етапи управління розподілом та використанням прибутку [4]:

- 1) формування інформаційної бази для аналізу ефективності використання прибутку підприємством;
- 2) ретроспективний аналіз використання прибутку підприємства;

- 3) аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на ефективність використання прибутку підприємства;
- 4) визначення напрямів розподілу прибутку на поточний період з урахуванням стратегічних і тактичних цілей підприємства;
- 5) розроблення системи управлінських рішень із забезпечення повного та ефективного використання розподіленого прибутку;
- 6) забезпечення контролю за виконанням управлінських рішень щодо розподілу та використання прибутку підприємства;
- 7) коригування окремих управлінських рішень щодо розподілу та використання прибутку та результати здійсненого контролю з урахуванням стратегії розвитку підприємства.

Бланк І. О. виділяє п'ять основних принципів, що лежать в основі управління прибутком [5, с. 48-50]:

- інтегрованість із загальною системою управління підприємством;
- комплексний характер прийняття управлінських рішень;
- високий динамізм управління;
- варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень;
- орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства.

Система управління прибутком підприємства наведена на рис. 1.

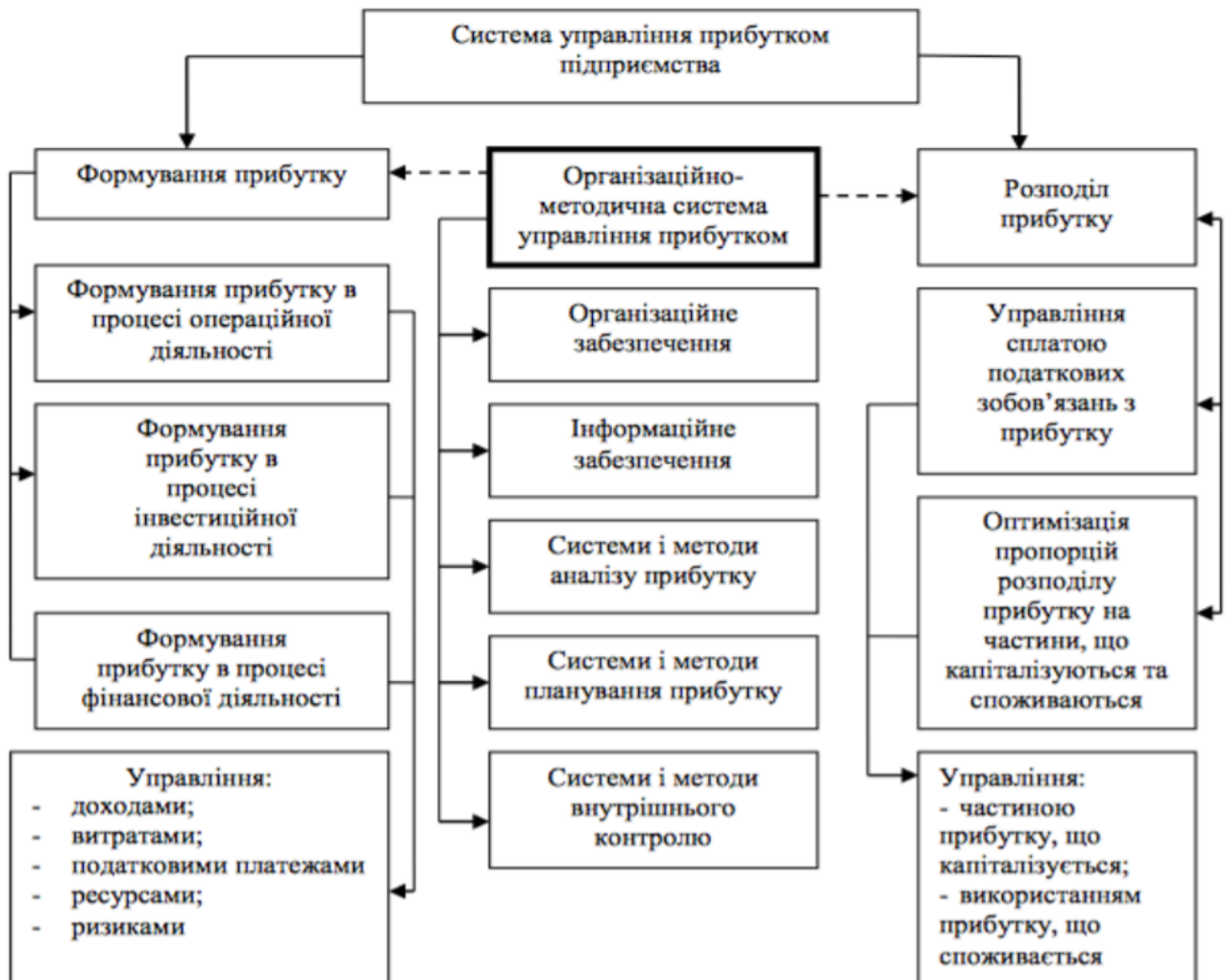

Рис. 1. Структурна схема управління прибутком підприємств [6]

З рис. 1 видно, що основними складовими системи управління прибутком є його формування та розподіл. Отриманий загальний прибуток використовується в першу чергу на сплату відсотків банку за кредитами, встановлених податків і платежів до бюджету.

Прибуток, що залишився, вважається чистим і розподіляється на розсуд власників та менеджменту підприємства. Частина чистого прибутку може спрямовуватися на виробничий і соціальний розвиток товариства, виплату відсотків за облігаціями і до резервного фонду.

Прибуток, що використовується на споживання, виходить зі сфери діяльності підприємства, він "проїдається", а з розвитком діяльності підприємства пов'язаний через стимулювання праці й капіталу. Прибуток, спрямований на соціальні потреби, витрачається на утримання та експлуатацію соціально-побутових об'єктів, що знаходяться на балансі підприємства, на фінансування будівництва об'єктів оздоровчого та культурно-масового характеру. Зі споживаної частини прибутку виплачуються премії за досягнення в праці, надається матеріальна допомога, одноразові виплати ветеранам праці, пенсіонерам і т.п.

Вирізняють такі стратегічні типи орієнтації підприємств на прибуток [6]:

1. Стратегія одержання задовільного прибутку базується на одержанні підприємством такого рівня прибутку, якого вистачить на покриття усіх витрат і розвиток у довгостроковому періоді. Її суть полягає в урахуванні ризику при плануванні. Стратегія забезпечення задовільного прибутку передбачає закріплення конкурентних позицій підприємства на ринку, можливість здійснення інвестиційного і інноваційного розвитку, матеріальної мотивації персоналу тощо.

2. Стратегія мінімізації прибутку (стабільного прибутку) передбачає максимізацію мінімуму доходів, що очікуються, поряд з мінімізацією максимуму збитків та при зважанні на дії конкурентів. Зазначена стратегія набуває все більшого розповсюдження, оскільки передбачає рентабельну діяльність підприємства та його розвиток, але не вимагає максимізації прибутку.

3. Максимізація прибутку передбачає одержання максимально високого прибутку як за рахунок внутрішніх резервів, так і за рахунок споживачів. В основу діяльності більшості вітчизняних підприємств закладена стратегія максимізації прибутку. Використання даної стратегії в короткостроковому періоді не забезпечує відповідних темпів економічного зростання в довгостроковому періоді. Виникає загроза використання високого прибутку на поточні цілі, внаслідок чого підприємство втрачає важливе джерело фінансування розширеного відтворення, збільшується загроза банкрутства, викликана високим рівнем ризику діяльності.

Процес управління прибутком вимагає застосування таких наукових підходів[7]:

- системного – прибуток підприємства розглядається як сукупність взаємозалежних елементів, що має вихід (мету), вхід, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок;
- комплексного – врахування економічних, організаційних, соціальних, психологічних, а за необхідності й інших аспектів управління прибутком підприємства та їх взаємозв'язків;
- інтеграційного – дослідження і посилення взаємозв'язків між елементами прибутку; між стадіями формування і розподілу прибутку; між рівнями управління прибутком по вертикалі; між суб'єктами управління прибутком підприємства по горизонталі.
- маркетингового – орієнтація інструмента управління прибутком підприємства на споживача,
- функціонального – процес управління прибутком розглядається як сукупність функцій, які необхідні;
- альтернативного – удосконалюється існуючий прибуток, що дозволяє докорінно поліпшити структуру об'єкта, напрямки формування і розподілу;
- динамічного – прибуток розглядається в діалектичному розвитку, досліджуються причинно-наслідкові зв'язки його формування, проводиться ретроспективний аналіз за 5-10 і більше минулих років і перспективний аналіз (прогноз);
- відтворювального – орієнтований на постійне поновлення власного капіталу підприємства, причому, переважно розширене відтворення цього ресурсу;
- процесного – розглядає функції управління як взаємозалежні;
- кількісного – перехід від якісних оцінок прибутку до кількісних за допомогою математичних, статистичних методів, розрахунків, експертних оцінок, системи балів та ін. ;
- адміністративного – регламентація функцій, прав, обов'язків, нормативів якості.

Висновки

Таким чином, процес управління прибутком – це комплексний процес розробки та реалізації обґрунтованих управлінських рішень у розрізі процесів формування, розподілу, використання прибутку, спрямованих на забезпечення стійкого підвищення прибутковості, ринкової вартості та

досягнення довгострокового економічного розвитку підприємства, що сприяє успішній реалізації його головної мети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гладка Л. І. Управління прибутком в сучасних умовах / Л. І. Гладка, М. О. Домащенко, М. В. Ковальова // Економіка і регіон: наук. вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. – 2012. – № 1(32). – 18-23 с.
2. Скалюк Р.В. Управління прибутком підприємств: стратегічний підхід. Фінанси, облік і аудит. 2013. № 2(22). С. 109–118.
3. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.
4. Мелень О.В., Гарібян Т.А. Актуальність питань розробки напрямів підвищення прибутковості підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 8. Ч. 3. С. 91-94.
5. Бланк И. А. Управление прибылью. К. : НИКА-Центр, 1998. 544 с.
6. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. Молодий вчений. 2017. № 2. С. 299-303.
7. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Фактори зростання прибутку підприємства. Молодий вчений. 2016. №7(34). С. 46-49.

Тетяна Олександрівна Дудник – магістрант групи МОФ-18м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.mof14b.dudnyk@gmail.com

Науковий керівник: **Ткачук Людмила Миколаївна** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Tetana O.Dudnik - Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: fm.mof14b.dudnykt@gmail.com

Supervisor: Tkachuk L. M. - Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia